

Nr 77.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag om ändringar i vissa delar av gällande telefon- och telegrafreglementen; given Stockholms slott den 8 februari 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed inhämta riksdagens yttrande över härvid fogade förslag till kungörelser om ändringar i vissa delar av gällande telefon- och telegrafreglementen; och vill Kungl. Maj:t, efter mottagande av riksdagens svar, företaga den slutliga prövningen av samma förslag och meddela de beslut, som därav föranledas.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

G U S T A F.

Axel Schotte.

Förslag

till

kungörelse om ändring i vissa delar av telefonreglementet.

Härigenom förordnas, att § 10 mom. 1 och 2, § 15 mom. 2, § 16 mom. 1, § 17, § 18 mom. 2 och § 20 i telefonreglementet den 29 november 1915 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 10.

1. För fortlöpande abonnemang å huvudapparat erlägges dels inträdesavgift med 25 kronor, dels ock årlig abonnemangsavgift enligt vad i mom. 2 stadgas.

För abonnemang å huvudapparat av särskild typ samt å huvudapparat att uppsättas ombord å fartyg eller utomhus liksom ock för tillfälligt abonnemang å huvudapparat fastställer telegrafstyrelsen särskilda avgifter, och äger styrelsen jämväl bestämma, under vilka villkor abonnentapparat må av abonnenten upplåtas till begagnande av andra.

2. Abonnemangsavgift för fortlöpande abonnemang å huvudapparat utgår, för helt år räknad, enligt följande taxa:

1. Vid station, beträffande vilken telegrafverket vidkännes kostnaderna för lokal och betjäning:

för högst	900 lokalsamtal samt avgiftsfria lands- och rikssamtal om året	kr.	50 (se anm.),
»	»	2,500	d:o	d:o
»	»	5,000	d:o	d:o
»	över	5,000	d:o	d:o
			 » 80,
			 » 130,
			 » 180.

Anmärkning. Lägsta abonnemangsklassen, 50 kronor, är avsedd för bostäder och får icke utan telegrafstyrelsens medgivande förekomma i lokal, som av närings- eller yrkesidkare användes för hans rörelses bedrivande. Telegrafverket förbehålles rätt att å varje huvudledning för lägsta klassens abonnemang intaga mer än en abonnentapparat.

II. Vid station, beträffande vilken abonnenterna hava att vidkännas kostnaderna för lokal och betjäning, och där följaktligen lokalsamtal få utväxlas till obegränsat antal:

då inga avgiftsfria lands- eller rikssamtal få utväxlas	kr. 30	(se anm.),
för högst 600 avgiftsfria lands- och rikssamtal om året	» 50,	
» » 2,000 d:o d:o	» 80,	
» » 4,000 d:o d:o	» 130,	
» över 4,000 d:o d:o	» 180.	

Anmärkning. Lägsta abonnemangsklassen, 30 kronor, får, enligt telegrafstyrelsens bestämmande, förekomma:

1:o vid station, där inkomsten av abonnemangsavgifter är så ringa, att för anläggningens ekonomiska härlighet måste förutsättas, att samtalsavgift erlägges för varje landssamtal;

2:o vid station, som är ensam inom sitt taxeeområde eller belägen inom ett område, där i övrigt endast finnas fristående samtalsstationer eller stationer av det under 1:o nämnda slag och således avgiftsfria landsamtal icke kunna utväxlas.

Om det antal samtal, som skall läggas till grund för bestämmande av abonnemangsavgiftens storlek, överstiger 10,000 om året, är abonnenten, om telegrafstyrelsen sådant påfordrar, pliktig erlägga avgift för abonnemang å ytterligare en huvudapparat.

Med samtal förstås i detta moment fullbordad koppling för avgående samtal.

§ 15.

2. För landssamtal med företrädesrätt utgår för varje påbörjad tidsperiod om tre minuter samtalsavgift med 10 öre, då sådant samtal utan företrädesrätt skulle befordrats utan samtalsavgift, men i andra fall med 30 öre.

§ 16.

1. För rikssamtal utgår för varje påbörjad tidsperiod om tre minuter samtalsavgift, beräknad efter det geografiska avståndet över land mellan de två taxestationer, till vilkas områden avgångs- och adressapparaterna höra, enligt följande taxa:

då nämnda avstånd icke överstiger 45 km.	10 öre,
» » » överstiger 45 men icke 90 km.	20 » ,
» » » » 90 » » 180 »	40 » ,
» » » » 180 » » 270 »	50 » ,
» » » » 270 » » 450 »	70 » ,

då nämnda avstånd överstiger 450 men icke 540 km.	80 öre,
” ” ” ” 540 ” ” 630 ”	110 ”,
” ” ” ” 630 ” ” 720 ”	140 ”,
” ” ” ” 720 ” ” 810 ”	190 ”,
” ” ” ” 810 km.	240 ”.

För Gottland mätes ovannämnda avstånd över Visby och Stockholm samt för Öland över Kalmar. I de fall då en mätning efter det direkta geografiska avståndet mellan en taxepunkt på Gottland och en på fastlandet skulle medfört lägre avgift än vid avståndsmätningen över Visby och Stockholm, nedsättes avgiften till närmast lägre belopp, varvid dock ej lägre avgift skall utgå än den för samtal Visby—Stockholm fastställda.

Taxetablå över samtalsavgifter för rikssamtal utfärdas av telegrafstyrelsen.

§ 17.

För rikssamtal, som påbörjats mellan kl. 9 e. m. och kl. 7 f. m., utgör samtalsavgiften för varje påbörjad tidsperiod om tre minuter:

om avgiften per period enligt § 16 skulle utgjort 10 öre	10 öre,
” ” ” ” ” ” ” ” ” ” 20 ”	20 ”,
” ” ” ” ” ” ” ” ” ” 40 eller 50 öre	30 ”,
” ” ” ” ” ” ” ” ” ” 70 ” 80 ”	40 ”,
” ” ” ” ” ” ” ” ” ” 110 öre	60 ”,
” ” ” ” ” ” ” ” ” ” 140 ”	70 ”,
” ” ” ” ” ” ” ” ” ” 190 ”	90 ”,
” ” ” ” ” ” ” ” ” ” 240 ”	120 ”.

§ 18.

2. För rikssamtal i särskilt trängande fall med företrädesrätt jämväl framför de i mom. 1 avsedda samtal utgår, utöver tre gånger vanlig samtalsavgift, en avgift av 100 kronor för varje samtal.

§ 20.

1. Skall till viss apparat i förväg framföras underrättelse om förestående samtal eller viss person tillkallas för samtal, utgår för sådan beställning, oavsett samtalets slag, särskild avgift med följande belopp:

Förslag

till

kungörelse om ändring i vissa delar av telegrafreglementet.

Häri genom förordnas, att § 17 mom. 1 och 2, § 19 mom. 1, § 24 mom. 2, § 37 mom. 2 och 3, § 40 mom. 2, § 45 och § 53 mom. 2 i telegrafreglementet den 27 maj 1909 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 17.

1. För *inländskt* telegram om högst *tio* ord erlägges avgift med *en krona*. Innehåller telegrammet flera än *tio* ord, ökas avgiften med *fem öre* för varje överskjutande ord.

2. Å de orter, som av telegrafstyrelsen bestämmas, må i vanlig ordning till befordring mottagas telegram, adresserade till personer, som äro bosatta å samma ort. Avgiften för dylikt *lokaltelegram* utgår med *hälften* av det belopp, som enligt mom. 1 bör erläggas för ett vanligt telegram med samma antal ord, dock med iakttagande att, om ordantalet är udda, avgiften beräknas efter närmast högre jämna ordantal.

Till adressater, som äro boende utom telegrafstationens telegrambäringsområde och icke äro abonnenter å rikstelefon inom det nät, som lyder under centraltelefonstationen i orten, skola lokaltelegrammen i vanlig ordning befordras med gång- eller ilbud eller med post mot därför fastställda avgifter, vilka erläggas utav avsändaren.

För inländskt telegram från eller till Gottland under de tider av året, då regelbunden daglig postförbindelse mellan Gottland och fasta landet saknas, samt för inlänskt telegram från eller till Gottska Sandön erlägges samma avgift som för lokaltelegram.

§ 19.

1. Avsändare eller adressat eller enderas befullmäktigade ombud, som, därest sådant är behöfligt, behörigen legitimerat sig, äger inom

tio månader, räknat från och med månaden näst efter den, under vilken telegram inlämnats till befordring, låta på telegrafisk väg begära upplysning eller meddela föreskrift angående samma telegram, evad befordringen därav ännu pågår eller blivit avslutad. Härvid erlägges:

a) avgiften för det telegram, som innefattar ifrågavarande begäran eller föreskrift, och

b) avgiften för svaret, när sådant erfordras eller äskas.

Avsändare eller adressat eller befullmäktigat ombud för endera av dem kan också för rättelses skull, antingen genom avgångs- eller ankomststationen eller ock genom någon mellanliggande station, låta helt eller delvis repetera ett avsänt eller ankommet telegram.

Begäres repetition av adressaten, skall han erlägga avgift enligt gällande taxa för varje ord, som skall repeteras, dock minst 80 öre. Avgift erlägges endast för svaret.

§ 24.

2. Kvitto å inlämnat telegram och å den för telegrammet erlagda avgift tillställs avsändare, som sådant åstundar. För dylikt kvitto erlägges en särskild avgift av *tio öre*.

§ 37.

2. Avsändaren bör härvid framför adressen i telegrammet införa:

a) då avgift erlägges för *inländskt svarstelegram om högst tio ord*, anmärkningen »*svar betalt*» eller »*réponse payée*» eller »=RP=»;

b) då avgift erlägges för *inländskt svarstelegram om mera än tio ord*, anmärkningen »*svar betalt x*» eller »*réponse payée x*» eller »=RP_x=»; samt

c) då avgift erlägges för *utländskt svarstelegram*, anmärkningen »*réponse payée x*» eller »=RP_x=».

3. Önskar avsändare, att svaret, som förutbetalas, skall befordras såsom iltelegram (§ 36), utbytes anmärkningen »*svar betalt*» mot »*ilsvar betalt*» och »*réponse payée*» mot »*réponse payée urgente*» samt »=RP=» mot »=RPD=», vilka uppgifter skola åtföljas av meddelande om antalet ord »*x*» i samma fall som de, i vilka sådant erfordras för vanliga betalda svar. Svarsavgiften erlägges då med lika stort belopp som för ett iltelegram, vilket belopp, om ordantalet i ett inländskt telegram ej uppgivits, beräknas efter tio ord.

§ 40.

2. För dylik kollationering erlägges särskild avgift, svarande mot *en fjärdedel* av befodringsavgiften för ett vanligt telegram av samma längd och med samma befodringsväg. Undantag från denna bestämmelse äger rum för statstelegram och tjänstetelegram på hemligt språk, vilka kollationeras i tjänsteväg och avgiftsfritt.

§ 45.

För *inländskt* telegrams vidarebefordring från sista telegrafstationen skall *avsändaren* å inlämningsstationen erlägga avgift enligt följande bestämmelser:

a) för befordring med *post* eller för avlämnande »*poste restante*», »=GP=», 10 öre, vartill kommer, om postförsändelsen skall rekommenderas, »=PR=» respektive »=GPR=», en ytterligare avgift av 15 öre; men är telegram adresserat till svensk telegrafstation för att därifrån befordras med post till annat land än Danmark eller Norge, erlägges postbefodringsavgift, om det skall rekommenderas, av 35 öre, men eljest av 20 öre;

b) för befordring med *gångbud*, vilket befodrings sätt ej må äga rum på längre avstånd än 1,5 nymil, 30 öre för varje påbörjad kilometer, dock med iakttagande att lägsta avgiften är 75 öre; och

c) för befordring med *ilbud*, som alltid bör begagnas för längre avstånd än 1,5 nymil, 60 öre för varje påbörjad kilometer, dock med iakttagande att lägsta avgiften är en krona.

När gång- eller ilbud skall begagnas, deponerar avsändaren det belopp, avgångsstationen med hänsyn till avståndet anser för ändamålet erforderligt. Det åligger därefter adresstationen att genom telegram skyndsamt underrätta avgångsstationen om beloppet av omkostnaderna för telegrammets vidarebefordring, varefter likvid uppgöres med avsändaren, som återbekommer vad av honom kan hava blivit för mycket deponerat, men däremot bör tillskjuta det belopp, varmed utgiften möjligtvis överstigit den deponerade summan.

§ 53.

2. För *inländskt* presstelegram, vilket befordras å sådan tid, att in-trång i den allmänna telegramväxlingen ej åstadkommes, samt under iakttagande av de föreskrifter i övrigt, telegrafstyrelsen äger meddela

rörande villkoren och ordningen för dylikt telegrams befordring, må nedsättning i avgiften äga rum till *hälften* av det belopp, som enligt § 17 mom. 1 bör erläggas för ett vanligt telegram med samma antal ord, dock med iakttagande att avgiften för sådant presstelegram ej i något fall må understiga *en krona* samt att, om ordantalet är udda, avgiften beräknas efter närmast högre jämna ordantal.

Rörande avgiften för inländska *pressitelegram* och ordningen för dylika telegrams befordran stadgas i § 36.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 april 1918.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 februari 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
 Statsråden PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Chefen för civildepartementet, statsrådet Schotte, anförde efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet följande:

På anmodan av mig har telegrafstyrelsen den 11 januari 1918 avgivit yttrande och förslag i fråga om möjligheten att genom höjning av avgifterna för abonnemang å rikstelefon och för inländska telefonsamtal bereda statsverket ökade inkomster i förhållande till de stegrade material- och arbetspris, med vilka man nu har att räkna. Styrelsen anför därvid följande:

*Telegraf-
styrelsens
förslag om
höjning av
avgifterna för
telefon-
abonnemang
och -samtal.*

»Genom det av Kungl. Maj:t den 29 november 1915 fastställda telefonreglemente äro inträdes- och abonnemangavgifter för fortlöpande abonnemang å huvudapparat — varmed förstås sådan hos abonnent uppsatt samtalsapparat, genom vilken abonnenten är å viss ledning närmast förbunden med station, således motsatsen till anknuten apparat — även-

som avgifter för telefonsamtal samt för i samband därmed förekommande förutbeställning och budsändning bestämda. Däremot tillkommer det enligt reglementet telegrafstyrelsen att fastställa avgifter för tillfälliga abonnemang å huvudapparat, för abonnemang å anknutna apparater samt å extra apparater och anordningar, för abonnemang å apparater av särskild typ, för telefonlednings anordnande, underhåll och förhyrande, för flyttnings- och andra arbetens utförande åt abonnenter samt i övrigt för särskilda förmåner, som beviljas abonnent eller annan trafikant utöver de i reglementet särskilt angivna. Från telefonreglementets tillämpning är tillsvidare undantaget ett område av 70 km. åt varje håll, fågelvägen räknat, från Stockholms stortorg, dock endast vad beträffar förhållandena inom detta område, i följd varav avgifter för samtal mellan landet i övrigt och orter inom nämnda område utgå i enlighet med telefonreglementets bestämmelser, men övriga där förekommande avgifter fastställas av telegrafstyrelsen. Avgift för samtal mellan orter inom Stockholmsområdet förekommer icke.

Enligt § 10 mom. 1 i telefonreglementet utgör inträdesavgiften för fortlöpande abonnemang å huvudapparat 15 kronor. Inom Stockholmsområdet utgör inträdesavgiften 50 kronor för abonnemang med obegränsad fri samtalsrätt samt 10 kronor för i Stockholms stad förekommande s. k. lilla riksabonnemang, som medföra rätt till visst antal samtal per kalenderkvartal; dock utgår ingen inträdesavgift för s. k. bostadsabonnemang med obegränsad fri samtalsrätt å de orter inom nämnda område, där dylika abonnemang äro medgivna. Telegrafstyrelsen föreslår nu, att den i telefonreglementet bestämda inträdesavgiften, som icke bör vara lägre än den av styrelsen fastställda avgiften för flyttning av abonnemang, måtte höjas till 25 kronor, till vilket belopp flyttningsavgiften på grund av ökade omkostnader måste av styrelsen höjas; och skulle styrelsen i samband härmed jämväl fastställa en inträdesavgift av 25 kronor för de fortlöpande abonnemang å huvudapparat inom Stockholmsområdet, för vilka ingen eller lägre inträdesavgift nu erlägges, liksom styrelsen ock skulle utfärda föreskrift om upptagandet av ökad inträdesavgift för tillfälliga abonnemang å huvudapparat samt för abonnemang å anknutning och å vissa slag av extra apparater och anordningar. För lednings anordnande, underhåll och förhyrande samt för arbetens utförande åt abonnenter kommer styrelsen att höja nuvarande priser till större motsvarighet mot de ökade material- och arbetskostnaderna.

Abonnemangsgiften för fortlöpande abonnemang å huvudapparat utgår jämlikt § 10 mom. 2 i telefonreglementet enligt vissa taxor, vilkas storlek är beroende dels av huruvida telegrafverket eller abonnenterna

hava att vidkännas kostnaderna för lokal och betjäning vid stationen, dels ock av antalet avgiftsfria samtal, som utväxlas från den abonnerade apparaten. Dessa abonnemangavgifter utgöra 40, 60, 90 och 120 kronor för år, dock att vid smärre stationer i de mindre tätt befolkade bygderna förekommer en abonnemangavgift av 30 kronor för år. Sistnämnda avgift har styrelsen, på grund därav att de abonnenter, som erlægga denna låga avgift, hava att betala särskild samtalsavgift för varje samtal utom den egna stationen, ansett böra för närvarande bibehållas orubbad, men de övriga abonnemangavgifterna föreslår styrelsen måtte, dock icke tidigare än från den 1 april 1918, till vilken tid abonnemangavgift redan är debiterad, höjas sålunda:

40 kronors abonnemang	höjes	med	25	%	till	50 kronor,
60	»	»	»	»	33 ¹ / ₃	» » 80 » ,
90	»	»	»	»	44,4	» » 130 » ,
120	»	»	»	»	50	» » 180 » .

För abonnemang å huvudapparat inom Stockholmsområdet skulle telegrafstyrelsen samtidigt höja abonnemangavgifterna till de belopp, som redan äro gällande för abonnemang vid aktiebolaget Stockholms-telefon eller således från 50 till 80 kronor för affärsabonnemang med obegränsad fri samtalsrätt samt från 30 till 36 kronor för de ovan nämnda s. k. lilla riksabonnemangen inom Stockholms stad, varemot bostadsabonnemang, vilka slag av abonnemang skulle få förekomma vid alla stationer inom ifrågavarande område, synas böra bibehållas vid den avgift av 50 kronor, som enligt ovan gjorda förslag skulle bliva gällande för närmast motsvarande slag av abonnemang inom det övriga riket. Även i fråga om abonnemangavgifterna för tillfälliga abonnemang å huvudapparat samt för abonnemang å anknutna och extra apparater och anordningar skulle genom telegrafstyrelsens åtgörande lämpliga höjningar vidtagas, varjämte styrelsen har för avsikt att med stöd av telefonreglementet fastställa viss årlig avgift för medgivandet av rätt åt abonnent vid de största stationerna till s. k. namnanrop å telefon i stället för nummeranrop, vilken förra anordning vid sådana stationer är såväl kostsam i installation som tyngande för expeditionen.

I fråga om avgifter för landssamtal, varom stadgas i telefonreglementets § 15, anser telegrafstyrelsen ingen annan höjning nu böra ifrågakomma, än att avgiften höjes från 20 till 30 öre för sådana samtal med företrädesrätt, för vilka, om de befordrats utan företrädesrätt, skulle erlagts en avgift av 10 öre. Då nämligen avgiften för rikssamtal med företrädesrätt numera på grund av kungörelsen den 31 juli 1917 om

ändrad lydelse av § 18 och § 19 mom. 1 i telefonreglementet är tre gånger avgiften för sådant samtal utan företrädesrätt, synes det konsekvent att beräkna avgiften för landssamtal med företrädesrätt enligt samma grund.

För rikssamtal utan företrädesrätt utgår enligt telefonreglementets § 16 mom. 1 samtalsavgift med belopp växlande från 10 öre till en krona 60 öre per påbörjad tidsperiod om tre minuter allt efter det geografiska avståndet över land mellan de två taxestationer, till vilkas områden avgångs- och adressapparaterna höra. Då det för telegrafverket skulle medföra betydande praktiska olägenheter att för samtalsavgifter tillämpa andra avgifter än jämna 10-tal öre samt det skulle innebära allt för stark höjning av de nu med 10 och 20 öre utgående samtalsavgifterna, om dessa höjdes med hela 10 öre, synas dessa båda samtalsavgifter böra bibehållas vid nuvarande belopp. Övriga samtalsavgiftsbelopp torde däremot böra höjas sålunda att:

avgiften för samtal, som nu kostar	30 öre,	höjes till	40 öre,
» » » » » »	40 » » »	» » »	50 » ,
» » » » » »	50 » » »	» » »	70 » ,
» » » » » »	60 » » »	» » »	80 » ,
» » » » » »	80 » » »	» » »	110 » ,
» » » » » »	100 » » »	» » »	140 » ,
» » » » » »	130 » » »	» » »	190 » ,
» » » » » »	160 » » »	» » »	240 » .

För rikssamtal, som utväxlas under natten mellan kl. 9 e. m. och kl. 7 f. m., är enligt § 17 i telefonreglementet fastställd viss lägre samtalsavgift, växlande mellan 10 och 80 öre. Telegrafstyrelsen föreslår, att för dessa s. k. nattsamtal bestämmas följande avgifter per period:

då avgiften per period för dagsamtal är	10 öre.....	10 öre,
» » » » » » »	20 »	20 » ,
» » » » » » »	40 eller 50 öre	30 » ,
» » » » » » »	70 » 80 »	40 » ,
» » » » » » »	110 öre.....	60 » ,
» » » » » » »	140 »	70 » ,
» » » » » » »	190 »	90 » ,
» » » » » » »	240 »	120 » .

Avgiften för rikssamtal med företrädesrätt, s. k. ilsamtal, är enligt § 18 mom. 1 i telefonreglementet, sådant detta moment lyder enligt

kungörelsen den 31 juli 1917, tre gånger större än avgiften för vanligt rikssamtal, i följd varav, därest samtalsavgifterna för vanligt rikssamtal höjas på ovan föreslaget sätt, avgifterna för ilsamtal komma att automatiskt höjas utom för samtal å de kortaste avstånden, intill 90 km.

De s. k. blixtsamtalen, som jämlikt § 18 mom. 2 i telefonreglementet draga en tilläggsavgift av 50 kronor utöver ilsamtalsavgift, böra, i syfte jämväl att inskränka dessa å vissa förbindelser nu rätt ymnigt förekommande samtal till verkligt trängande fall, påläggas en till 100 kronor förhöjd tilläggsavgift.

Seriesamtal, varmed enligt § 19 förstås abonnerade rikssamtal med viss adressat på regelbundet återkommande tider, kosta lika mycket som ilsamtal och förhöjas således enligt telegrafstyrelsens ovan gjorda förslag på samma sätt som ilsamtalen. Dylika samtal, som abonneras för tidnings eller telegrambyrås räkning och vilkas innehåll är avsett att offentliggöras genom tidningspressen, betinga däremot icke högre avgift än vanliga samtal och skulle således icke komma att vidkännas annan avgiftsökning än här ovan för vanliga samtal föreslagits.

Skall till viss apparat i förväg framföras underrättelse om förestående samtal eller viss person tillkallas för samtal, utgår enligt § 20 mom. 1 särskild beställningsavgift med 10 till 40 öre, vilken avgift står i viss relation till avgiften för själva samtalet. Styrelsen föreslår, att de lägsta beställningsavgifterna å 10 och 20 öre, svarande mot samtalsavgifter å högst 40 respektive högst 80 öre, lämnas orubbade, men att övriga beställningsavgifter ändras så, att dessa avgifter komma att utgöra:

40 öre, då samtalsavgiften per period icke överstiger	140 öre,
60 » , » » » » överstiger	140 » .

I fråga slutligen om avgiften för beställnings framförande till adressat genom budsändning, varom stadgas i telefonreglementet § 20 mom. 2, föreslår styrelsen, att denna avgift, när den person, som skall tillkallas, är bosatt inom det fastställda budsändningsområdet, ökas från 20 till 30 öre, vilken höjning motsvaras av den avgiftsökning styrelsen i underdånig skrivelse den 12 oktober 1917 ifrågasatt för budsändning vid telegrambefordring. I enlighet med vad i nämnda underdåniga skrivelse jämväl föreslås skulle de i § 20 mom. 2 i telefonreglementet angivna avgifter för tillkallande av person, som är bosatt utom budsändningsområdet, bliva automatiskt höjda på samma sätt som motsvarande avgifter för telegrams befordring med gång- eller ilbud.

De höjda samtalsavgifterna kunna börja tillämpas från ingången av en kalendermånad, men måste telegrafstyrelsen erhålla underrättelse

därom minst en månad i förväg för att kunna utarbета och distribuera erforderliga föreskrifter för stationerna.

Här ovan framlagda förslag till höjning av inträdes-, abonnemangs- och samtalsavgifterna avse att kompensera den ökning i omkostnaderna för telefonrörelsens drift, som framkallats av de avsevärt stegrade material- och arbetsprisen, samt alltså förekomma den betydliga minskning i statsverkets inkomst från telegrafverket, som eljest måste inträffa. Telegrafstyrelsen kan emellertid ej underlåta att i detta sammanhang fästa uppmärksamheten på nödvändigheten av att genom särskilda åtgärder jämväl söka förebygga såväl den avsevärda försämring av telegrafverkets ekonomiska ställning, som med nu rådande pris å materialier och arbetskraft måste bliva en följd av en fortsatt stark tillströmning av nya abonnenter, som ock faran av att en dylik abonnenttillströmning i förening med bristen på vissa slag av materiel skall äventyra telefondriftens fortsatta uppehållande.

För telefonrörelsen erfordras i stor utsträckning vissa metaller, bland andra järn, koppar, tenn och zink. Dessa råämnen äro synnerligen svåra att uppbringa, och priserna såväl å dem som å andra materialier hava under krigsåren sprungit i höjden. En jämförelse mellan de pris, telegrafstyrelsen betalade år 1914, och de för år 1918 kontrakterade prisen på en del förnödenheter utvisar följande:

Materials slag.	År 1914. Kr.	År 1918. Kr.	Prisökning 1914-1918 i %.
Isolatorer..... pr st.	0,16	0,30	87
Kabel, 1,000-trådig, 0,6 mm. " m.	7,70	27,75	260
" , 600- " , " "	6,75	19,47	188
" , 400- " , " "	4,75	13,84	191
" , 200- " , " "	2,40	7,42	209
" , 100- " , " "	1,55	5,21	236
" , 60- " , " "	1,00	3,06	206
Kopparvitriol " kg.	0,43	3,00	598
Krok..... " st.	0,10	0,60	500
Stolpreglar, 10-pinns- " "	2,95	10,00	238
" , 4- " , dubbla " "	1,90	6,00	215
Ställina, 6 tons " m.	0,16	1,12	600
" , 3 " " "	0,10	0,65	550
Telefonapparater " st.	45,00	94,40	110
Tenn " kg.	3,20	31,75	892
Torrelement " st.	1,45	5,00	244
Tråd, bly-, 2-trådig " m.	0,12	0,30	150

Materialslag.	År 1914. Kr.	År 1918. Kr.	Prisökning 1914—1918 i %.
Tråd, brons- pr kg.	1,56	8,50	444
” , järn- ” ”	0,25	1,68	572
” , koppar- ” ”	1,36	8,25	506
” , tjär-, 0,7 mm. ” m.	0,05	0,15	200
Zinkplåt ” kg.	0,45	2,00	344
Stolpar, oimpregnerade, 8 meters ” st.	2,50	9,00	260
” , ” , 9 ” ” ”	3,50	10,60	203
” , ” , 10 ” ” ”	4,00	13,00	225.

Såsom ett allmänt omdöme om prisläget å de för telefondriften erforderliga varorna kan sägas, att de råmaterialier, å vilka prisstegringen icke belöpt sig till 100 procent eller därutöver, äro fåtaliga och i alla händelser av ringa inverkan. Även arbetskostnaderna samt järnvägs- och landsvägsfrakter hava ökats betydligt. En abonnentanläggning, omfattande apparat, stationsanordningar och avgiftsfri ledning av medellängd, har genom dessa prisstegringar ökats i kostnad med omkring 200 kronor under de sista två till tre åren, av vilken ökning i genomsnitt belöper 50 kronor för apparaten, 50 kronor för stationsanordningarna och 100 kronor för avgiftsfri ledning, där sådan förekommer. Dessa ökningar hava till för någon tid sedan icke utövat så stor ekonomisk inverkan, emedan telegrafverket haft att tillgå ett icke ringa antal reserver i kabelledningarna inom de lokala telefonnäten å skilda orter samt före eller närmast efter krigsutbrottet inköpt rätt betydande materialförråd. Den oant starka abonnentökningen under senaste åren har dock numera uttömt såväl reservledningarna som materialförråden, så att numera måste räknas med de nu gällande höga materialkostnaderna. Detta innebär, att varje abonnentanläggning, som numera utföres, medför för telegrafverket i genomsnitt omkring 200 å 100 kronor — allt efter som fri ledning åtföljer abonnemanget eller ej — större kapitalutgift än förut. Då antalet nya abonnentapparater, som under åren 1913—1915 höll sig omkring 11,000 per år, under år 1916 uppgick till 26,059 och under år 1917 icke oväsentligt överstigit denna siffra, inses att, om abonnentökningen får fortfara i samma grad, kommer det i de lokala telefonnäten nedlagda kapitalet att hastigt och avsevärt ökas samt den procentuella avkastningen av samma kapital i följd därav att betydligt nedgå. Under år 1915 utgjorde avkastningen 7,31 procent av det för de lokala näten i genomsnitt disponerade kapitalet och under år 1916 6,37 procent. För år 1917 måste räknas med ytterligare ett par procent

försämring i avkastningen, vilken därför sannolikt kommer att uppgå till endast något över 4 procent. Den tidpunkt kan ej vara avlägsen, då, därest intet åtgöres, avkastningsprocenten närmar sig noll eller till och med förlust å den lokala telefonrörelsen uppkommer. Nu är det uppenbart, att den ökning av abonnemangsavgifterna, som telegrafstyrelsen här ovan föreslagit, kommer att medföra större bruttoavkastning av den lokala telefonrörelsen, men såsom förut nämnts är denna ökning liksom höjningen av samtalsstaxan avsedd endast att kompensera de ökade driftkostnaderna, icke att motväga de ökade anläggningskostnaderna för nya abonnemang, vilka kostnader ej heller i ens nämnvärd mån täckas av den föreslagna ringa ökningen av inträdesavgiften. Det synes styrelsen ock motbjudande att pålägga de nuvarande abonnenterna så väsentligt höjda avgifter, att därmed skulle kunna täckas merutgiften för nya abonnentanläggningars anordnande. Då vidare situationen för närvarande är sådan, att, såsom förut antytts, det är hart när omöjligt att uppbringa vissa viktiga slag av erforderlig materiel för nya abonnentanläggningar, samt nyanläggningarna sluka stora mängder av materiel, som kräves för driftens uppehållande, är det fara å färde, att ett ohindrat tillopp av nya abonnenter i stor utsträckning kommer att icke blott försämma kvalitén av befintliga anläggningar utan rent av omöjliggöra dessas vidmakthållande i tjänstbart skick. Än ytterligare bör framhållas, att abonnentantalets ökning medför en motsvarande ökad belastning av de interurbana telefonledningarna, å vilka beställda samtal redan nu icke kunna inom rimlig tid framföras; nybyggnad av dylika ledningar är ock i stort sett utesluten till följd av den knappa tillgången på materiel.

Enligt telegrafstyrelsens mening finnes därför, så framt man ej vill helt och hållet vägra mottaga nya abonnenter eller företaga en synnerligen sträng ransonering av telefonabonnemangen, ingen annan lämplig utväg än att för nya abonnemang föreskriva en ganska väsentlig anläggningsavgift utöver den nuvarande inträdesavgiften, vilken anläggningsavgift givetvis skulle erhålla rent provisorisk karaktär och åter upphävas, så snart normalare prislägen åter inträda. Vidkommande storleken av denna anläggningsavgift, får styrelsen erinra om att, enligt vad ovan upplysts, telegrafverkets ökade utgift för en abonnentanläggning stigit med i medeltal 200 kronor vid stationer, där telegrafverket vidkännes kostnaden för lednings anordnande inom visst avstånd från stationen, samt med 100 kronor beträffande abonnemang vid stationer, där dylik s. k. frikrets icke förekommer och således abonnenterna själva hava att vidkännas kostnaden för hela ledningen mellan stationen

och abonnentapparaten. Skall anläggningsavgiften motsvara sitt dubbla syfte nämligen att dels kompensera de ökade anläggningskostnaderna och dels till rimliga proportioner inskränka abonnenttillströmningen, kan densamma svårigen sättas lägre än till nyss nämnda belopp av 200 respektive 100 kronor för varje nytt fortlöpande abonnemang å huvudapparat. För att sistnämnda syftemål icke skall delvis förfelas, bör Kungl. Maj:ts fastställande av anläggningsavgiften ske, innan förslaget härom kommer till allmän kännedom. Vinner förslaget bifall, skulle telegrafstyrelsen fatta beslut om påläggande av anläggningsavgift till motsvarande belopp för abonnemang inom Stockholmsområdet samt för tillfälliga abonnemang och abonnemang å anknötning.

Det är givetvis att förvänta, att icke blott tilloppet av nya abonnenter utan även samtalsfrekvensen skall under närmaste tiden efter de höjda avgifternas trädande i kraft visa en viss nedgång, men enligt vad erfarenheten givit vid handen kommer säkerligen allmänheten snart nog att vänja sig vid de högre avgifterna, så att åtminstone någon om ock ej så betydlig ökning som hittills av nya abonnenter och av antalet avgiftsbelagda samtal åter inträder. För beräkning av den inkomstökning, som under år 1919 skulle för telegrafverket uppkomma genom de höjda avgifternas tillämpande, har styrelsen utgått från de senast tillgängliga statistiska uppgifterna samt från antagandet att de nya avgifterna komma att börja tillämpas så tidigt under år 1918, att den återhållande inverkan av dem, särskilt i avseende å samtalsfrekvensen, icke skulle under år 1919 i någon större grad göra sig gällande. Med iakttagande av erforderlig försiktighet vid inkomstökningens uträkning torde kunna antagas, att denna ökning skall för år 1919 uppgå till omkring 9,250,000 kronor, därav omkring 1,500,000 kronor beräknats härröra av de nya anläggningsavgifterna.»

Vidare har telegrafstyrelsen i skrivelse den 28 december 1917 underställt Kungl. Maj:t fråga dels om höjning av den inländska och den interskandinaviska telegramtaxan samt dels av den interskandinaviska telefontaxan.

Telegrafstyrelsens förslag om höjning av avgifterna för inländska telegram samt interskandinaviska telegram och telefonsamtal.

Avgifterna för inländska telegram äro fastställda genom det av Kungl. Maj:t den 27 maj 1909 fastställda telegrafreglementet med däri senast genom kungörelse den 31 juli 1917 vidtagna ändringar. För vanligt telegram är enligt nämnda kungörelse avgiften numera 5 öre per ord med tillägg av 30 öre per telegram. Iltelegram kosta tre gånger dessa avgifter, således 15 öre per ord med tillägg av 90 öre per telegram. Lokal- och presstelegram draga halv avgift. nfot vanliga telegram, dock minst 25 öre per telegram, samt pressiltelegram tre gånger så hög avgift som vanligt presstelegram.

I dessa avgifter har telegrafstyrelsen genom nyssnämnda skrivelse, för tillgodoseende av statsverkets behov av ökade inkomster från telegrafverket, föreslagit följande ändringar. Avgiften för vanligt telegram skulle ökas till en krona för telegram om högst 10 ord med tillägg av 5 öre för varje ord utöver 10, vilket innebär en avgiftsökning med 20 öre för telegram med 10 ord eller därutöver samt med 45—25 öre för telegram med 5—9 ord. Såsom följd härav skulle avgiften för iltelegram bli tre kronor för telegram om högst 10 ord med tillägg av 15 öre för varje ord utöver 10, avgiften för lokaltelegram bli 50 öre för telegram om högst 10 ord med tillägg av 5 öre för varje tvåtal överskjutande ord, avgiften för presstelegram bli en krona för telegram om högst 20 ord med tillägg av 5 öre för varje tvåtal överskjutande ord samt avgiften för pressiltelegram bli tre kronor för telegram om högst 20 ord med tillägg av 15 öre för varje tvåtal ord utöver 20.

De avgifter, som sålunda skulle komma att gälla för den inländska telegraftrafiken, äro enligt en mellan svenska, danska och norska telegrafstyrelserna i december 1917 träffad överenskommelse, om vars godkännande för Sveriges del telegrafstyrelsen i förevarande skrivelse den 28 december 1917 anhållit, avsedda att tillämpas jämväl för telegram, som utväxlas mellan Sverige, Danmark och Norge, samt för telegram inom Danmark och inom Norge. För den interskandinaviska telefontrafikens vidkommande har, likaledes i syfte att öka statsverkets inkomster från telegrafverket, i nämnda överenskommelse föreslagits en höjning av avgifterna för telefonsamtal mellan Sverige, Danmark och Norge med 50 procent. Den ökade inkomst, som för år 1919 skulle kunna påräknas för svenska telegrafverket genom inländska telegramtaxans samt interskandinaviska telegram- och telefntaxornas höjande på föreslaget sätt, är av telegrafstyrelsen beräknad till omkring 1,150,000 kronor, därav omkring 700,000 kronor belöpa å den inländska telegraftrafiken.

I anslutning till sitt i nyssnämnda skrivelse den 28 december 1917 avgivna förslag till höjning av de inländska telegramavgifterna, varav påkallas ändring uti §§ 17, 37, 40 och 53 i telegrafreglementet, har telegrafstyrelsen uti sin skrivelse den 11 januari 1918 ifrågasatt följande, smärre ändringar i telegrafreglementet. På grund av kungl. brev till telegrafstyrelsen den 21 december 1906 är avgiften för inländska telegram mellan telegrafverkets stationer på Gottland och å fasta landet nedsatt till hälften under den tid, då regelbunden daglig postförbindelse mellan Gottland och fasta landet saknas. Likaså är genom ett annat kungl. brev av sistnämnda datum avgiften för inländska telegram

mellan Gottska Sandön samt telegrafverkets stationer å Gottland och å fastlandet nedsatt till hälften året om. Dessa bestämmelser har telegrafstyrelsen ansett böra införas i § 17 i telegrafreglementet, varigenom desamma skulle komma att hädanefter bliva gällande icke blott för telegram, som utväxlas mellan telegrafverkets stationer, utan även för telegram, som befordras av järnvägstelegrafstationerna. Den i § 19 i telegrafreglementet omförmälda minsta avgift för repetition på adressats begäran av redan sänt inländskt telegram bör vidare såsom följd av den inländska telegraftaxans höjning ökas från 25 till 80 öre, som är den internationellt gällande avgiften i dylika fall. Avgiften för kvitto å inlämnat telegram, nu utgörande enligt § 24 i telegrafreglementet 5 öre, anser telegrafstyrelsen böra ökas till 10 öre samt bliva gällande icke blott såsom nu för privattelegram utan för alla slag av telegram. Slutligen har styrelsen, i enlighet med vad redan i skrivelse den 12 oktober 1917 hemställts, föreslagit ökning av den i § 45 i telegrafreglementet bestämda avgiften för telegrams befordran med särskilt bud utom det för varje station fastställda budsändningsområdet. Denna avgift utgår nu för gångbud med 20 öre per kilometer, dock lägst 50 öre, samt för ilbud med 40 öre per kilometer, dock lägst en krona. På grund därav att kostnaden för bud numera väsentligt ökats, har styrelsen ansett jämväl ersättningen till telegrafverket för budsändning böra höjas till 30 öre per kilometer, dock lägst 75 öre, i fråga om gångbud samt 60 öre per kilometer, dock lägst en krona, för ilbud.

**Departements-
chefen.**

En höjning av telefon- och telegramavgifterna har befunnits nödig med hänsyn till de alltjämt stegrade kostnaderna för telefon- och telegraflinjers anläggande, underhåll och betjänande. I fråga om materialprisens våldsamma stegring har telegrafstyrelsen meddelat belysande uppgifter, vilka förut återgivits. Av desamma framgår, bland annat, att varje abonnentanläggning, som numera utföres, för telegrafverket medför en merkostnad mot vad anläggningen betingat för två till tre år sedan av i genomsnitt ej mindre än omkring 200 à 100 kronor — allt efter som fri ledning åtföljer abonnemanget eller ej. Men även personalkostnaderna befinna sig i stadig ökning. Genom krigstidstillägg och krigstidshjälp, som utgå av telegrafverkets egna medel, hava nämligen dessa kostnader avsevärt ökats; särskilt blir denna ökning framträdande genom de förslag i nu nämnda häuseende, som ifrågasatts för år 1918. Dessutom har jag för avsikt att föreslå framläggandet för riksdagen av förslag till ändrat avlöningsreglemente för telegrafverket att tillämpas från och med år 1919, vilket reglemente kommer att upp-

taga höjda avlöningsförmåner för befattningshavarna. Dessa avlöningsförhöjningar, som skulle hava en mera tillfällig karaktär och längre fram ersättas av gemensamma avlöningsbestämmelser för alla kommunikationsverken, torde icke bliva av den omfattning, att, om dyrtiden fortfar, krigstidstillägg och krigstidshjälp kunna undvaras.

Ett överslag av telegrafverkets driftkostnader för år 1919 med nuvarande taxebestämmelser samt med beräkning av de ifrågasatta förhöjningarna i avlöningar och av krigstidstilläggs och krigstidshjälp utgående ger till resultat, att överskottet av telegrafverkets rörelse för nämnda år skulle stanna vid omkring 2,600,000 kronor. Till jämförelse må meddelas, att telegrafverkets överskott under åren 1910—1916 utgjort:

år 1910	4,725,220 kronor,
» 1911	5,258,568 » ,
» 1912	6,438,971 » ,
» 1913	6,292,442 » ,
» 1914	7,887,209 » ,
» 1915	10,708,045 » ,
» 1916	12,324,733 » .

För åren 1917 och 1918 är överskottet i riksstaten beräknat till 9,020,000 respektive 12,415,500 kronor, men med de stegrade omkostnaderna, särskilt det för år 1918 ifrågasatta krigstidstillägget, är det numera uppenbart, att utan en förhöjning av taxorna, vilken kommer att gälla jämväl den väsentligaste delen av år 1918, det för sistnämnda år beräknade överskottet icke kan på långt när uppnås.

De nu angivna förhållandena synas mig bestyrka, att vissa höjningar av telefon- och telegramavgifterna äro påkallade. Jag har därvid utgått ifrån, att de avsevärdare förhöjningarna böra drabba de dyrare telefonabonnemangen, som i allmänhet innehavas av affärsmän och mera gynnsamt ekonomiskt ställda samhällsmedlemmar, ävensom att samtalsavgifter på längre avstånd främst böra ifrågakomma till förhöjning. Med fasthållande av dessa grundsatser torde de ifrågasatta förhöjningarna i allmänhet ej drabba näringslivet på något alltför tyngande sätt. Beaktas bör också, att rådande konjunkturen och det starkt fallande penningvärdet i sin mån motivera en förhöjning av telefon- och telegramavgifterna, vilka i allt fall bliva mycket låga i förhållande till utlandets.

Då de uppgjorda förslagen till ändringar i inländska telefon- och telegraftaxorna äro av avsevärd ekonomisk betydelse för allmänheten, anser jag, att riksdagens yttrande bör inhämtas över de nya taxeförslagen.

Jag vill tillägga, att här ifrågasatta taxeförhöjningar böra vara att anse såsom allenast provisoriska och icke torde böra gälla längre än till den 1 april 1920. Sistnämnda års riksdag lärer alltså få frågan om telefon- och telegramavgifter sig ånyo förelagd.

Vad beträffar de av telegrafstyrelsen framlagda förslagen till taxehöjningar, finner jag dem i allmänhet väl avvägda. Det är allenast i ett avseende, jag icke kan biträda telegrafstyrelsens förslag, och det är beträffande den betydliga anläggningsavgiften för nya abonnemang. Styrelsens förslag i denna del är grundat på de väsentligt ökade anläggningskostnaderna. Men andra synpunkter synas mig även böra läggas på detta spörsmål. En anläggningsavgift till det av telegrafstyrelsen ifrågasatta beloppet kommer att verka nära nog prohibitivt till skada särskilt för avlägsna orter i vissa delar av landet. Visserligen har telefonnätet flerstädes å sådana orter utsträckts genom anläggning av allmänna samtalsstationer, men det gives utan tvivel andra, där det skulle vara av vikt för befolkningen och näringslivet, att telefonen genom anläggning av växelstationer med abonnenter vunne snar och kraftigt ökad utbredning. De av styrelsen framhållna svårigheter, som på grund av knappheten å materiel för närvarande vållas genom det starka tilloppet av abonnenter, böra enligt min mening mötas på annat sätt, exempelvis genom att för viss rayon och viss tid vägra mottaga nya abonnenter eller tillsvidare avvisa redan anmälda abonnemang, varvid tiden för anmälningarna väl i allmänhet blir avgörande. Jag har därför i det förslag, som jag anser böra underställas riksdagens yttrande, icke medtagit de ifrågasatta anläggningsavgifterna för nya abonnemang. Dessa anläggningsavgifter hava av telegrafstyrelsen beräknats giva en inkomst av omkring 1,500,000 kronor för helt år räknat. Då emellertid telegrafstyrelsens beräkningar av den ökade inkomst, som av övriga avgiftshöjningar skulle inträda, synas vara gjorda med synnerligen stor försiktighet och då för år 1919 någon nedgång av materialprisen bör emotses, har jag utgått från att telegrafverkets överskott för år 1919 kan beräknas till ungefär samma siffra, som telegrafstyrelsen uppnått med anläggningsavgifternas upptagande, eller 13,000,000 kronor. Med denna siffra har också chefen för finansdepartementet räknat vid statsverkspropositionens uppgörande.

De föreslagna förhöjningarna av de inrikes telefon- och telegramavgifterna synas av förut angivna skäl lämpligen böra tillämpas från den 1 april 1918.

I enlighet med förut angivna grunder har jag låtit upprätta förslag till kungörelser om ändringar i vissa delar av telefon- och telegrafreglementena; och hemställer jag, att Kungl. Maj:t genom nådig pro-

position måtte inhämta riksdagens yttrande över dessa förslag med förklarande tillika, att Kungl. Maj:t, efter emottagande av riksdagens svar, vill företaga den slutliga prövningen av samma förslag och meddela de beslut, som därav föranledas.

Efter mottagandet av detta riksdagens svar lärer jag också bliva i tillfälle att anmäla till Kungl. Maj:ts fastställelse förslagen till höjningar i de interskandinaviska telefon- och telegraftaxorna.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall, och skulle till riksdagen avlätas nådig proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Conr. Falkenberg.
